

Bedrijvenpark Twente 412
7602 KM Almelo

Huismanstraat 6
6851 GT Huissen

M 06 – 55 47 65 53
ecologie@grasadvies.nl
www.grasadvies.nl

Rapportage aanvullend onderzoek Kleine marterachtigen Wet natuurbescherming

't Waeghuys Epe

Opdrachtgever: Buro Hoogstraat
Projectcode: BHB02020
Project: 't Waeghuys Epe
Datum: 19-11-2020
Status: Definitief
Auteur: R.M. Smit
Gecontroleerd: A.S.J. van Proosdij

Colofon

Opdracht

Rapportage betreft aanvullend onderzoek kleine marterachtigen conform de Wet natuurbescherming.

Opdrachtgever

Buro Hoogstraat
Kerkplein 5
8121 BM Olst

Contactpersoon: F. Harbers
Tel: 06 13949581
Email: fabian.harbers@burohoogstraat.nl

Opdrachtnemer

GRAS Advies
Huismanstraat 6
6851 GT Huissen

Bedrijvenpark Twente 412
7602 KM Almelo

Ons kenmerk: BHB02020 t Waeghuys Epe
Datum: 19-11-2020
Versie: Definitief
Contactpersoon: de heer A.S.J. van Proosdij

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Samenvatting	5
1.3 Uitgangspunten	6
1.4 Projectgebied	6
1.5 Voorgenomen ontwikkeling	7
2. Werkwijze	8
2.1 Werkwijze	8
2.2 Onderzoeksmethoden	8
2.3 Locatieonderzoeken	10
3. Resultaten	11
4. Conclusies en advies	13
5. Bronnen	14
6. Woordenlijst	15
Bijlage 1 Luchtfoto inclusief projectgrenzen	16
Bijlage 2 VO nieuwe situatie	17
Bijlage 3 Wet natuurbescherming	18
Bijlage 4 Stappenplan Ministerie van Economische Zaken	21

1. Inleiding

1.1 Inleiding

Het projectgebied 't Waeghuys bevindt zich aan de Sint Antonieweg 20 in Epe. Op het terrein bevindt zich een woonhuis en daarnaast twee vrijstaande bijgebouwen. Op het terrein bevinden zich tevens meerdere bomen. De eigenaar is voornemens om het hoofdgebouw te verbouwen en hier zorgappartementen te realiseren. Tevens worden op het terrein de beide bijgebouwen gesloopt en 3 nieuwe gebouwen gerealiseerd. Mogelijk worden hierbij een of meerdere bomen geroid. De exacte planning is nog niet bekend.

Bij dergelijke ruimtelijke ingrepen dient rekening gehouden te worden met beschermde gebieden en met beschermde plant- en diersoorten. De Wet natuurbescherming omvat de regelgeving betreffende deze soorten en gebieden. De Wet natuurbescherming is van kracht sinds januari 2017 en vervangt de drie oude wetten: 'de Natuurbeschermingswet 1998', 'de Boswet' en 'de Flora- en Faunawet'. Doelstelling van de Wet natuurbescherming is bescherming van de biodiversiteit, decentralisatie verantwoordelijkheden en vereenvoudiging van regelgeving.

Uit de resultaten van het verkennend onderzoek (quicksan) flora & fauna (L.J. de Haan, 2020) is geconcludeerd dat het projectgebied mogelijk een functie heeft voor kleine marterachtigen. Op basis hiervan is besloten nader onderzoek naar deze soortgroep uit te voeren.

Doelstelling rapport

Het doel van dit aanvullend onderzoek is om uitsluitsel te geven over de functie van het projectgebied voor kleine marterachtigen en daarbij conclusies te kunnen trekken over welke soorten en met welke aantallen in het gebied voorkomen en welke specifieke functie(s) het projectgebied heeft voor kleine marterachtigen. Daarnaast wordt gekeken naar de mogelijke effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventuele noodzakelijke vervolgstappen. Dit rapport presenteert de uitkomsten van het aanvullend onderzoek.

GRAS Advies

GRAS Advies voert aanvullende onderzoeken uit volgens de handreiking kleine marterachtigen (2017) De heer Dr. Ir. A.S.J. van Proosdij, de heer B. van Eijk (MSc), de heer L.J. de Haan (MSc) en de heer R.M. Smit (MSc) zijn middels opleiding en ervaring bevoegd voor de verrichte werkzaamheden. Daarnaast is het project uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van GRAS Advies. Het kwaliteit managementsysteem van GRAS Advies is ISO NEN-EN-ISO 9001:2015 gecertificeerd.

Epe, provincie Gelderland

1.2 Samenvatting

Aanwezige soorten

Het gebruik van het projectgebied door kleine marterachtigen is beperkt tot gebruik van wezel als foerageergebied en mogelijk rust- en/of nestplaats.

Aanwezige functies

De aanwezigheid van rust- en/of nestplaatsen is niet waarschijnlijk, maar kan niet worden uitgesloten. Van essentiële rust- en/of nestplaatsen is geen sprake. Het gebied bevat geen structuren die duidelijke verbindingroutes vormen voor kleine marterachtigen, zodat de aanwezigheid van deze functie niet aannemelijk is. De wezel gebruikt het projectgebied als foerageergebied, maar van een essentiële functie is geen sprake.

Effectenbeoordeling

De voorgenomen werkzaamheden resulteren niet in een negatief effect op functies van het gebied voor de wezel. In de toekomstige situatie is het gebied nog steeds geschikt als foerageergebied, rust- en/of nestplaats. Indien de werkzaamheden buiten de voor wezel gevoelige (kraam)periode (15 maart tot 1 september) worden uitgevoerd, is van doden of beschadigen van exemplaren geen sprake. Een ontheffing op de Wet natuurbescherming is voor uitvoering van de werkzaamheden niet benodigd.

Zorgplicht

De aannemer behoudt te allen tijde zijn of haar zorgplicht: "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, als mede voor hun directe leefomgeving. In praktijk betekent dit het a. voorkomen, b. beperken en c. ongedaan maken van schadelijke handelingen voor de natuur."

Advies

Geadviseerd wordt de werkzaamheden uit te voeren buiten de kraamtijd van de kleine marterachtigen (en het broedseizoen van broedvogels). Deze periode loopt van 15 maart tot 1 september.

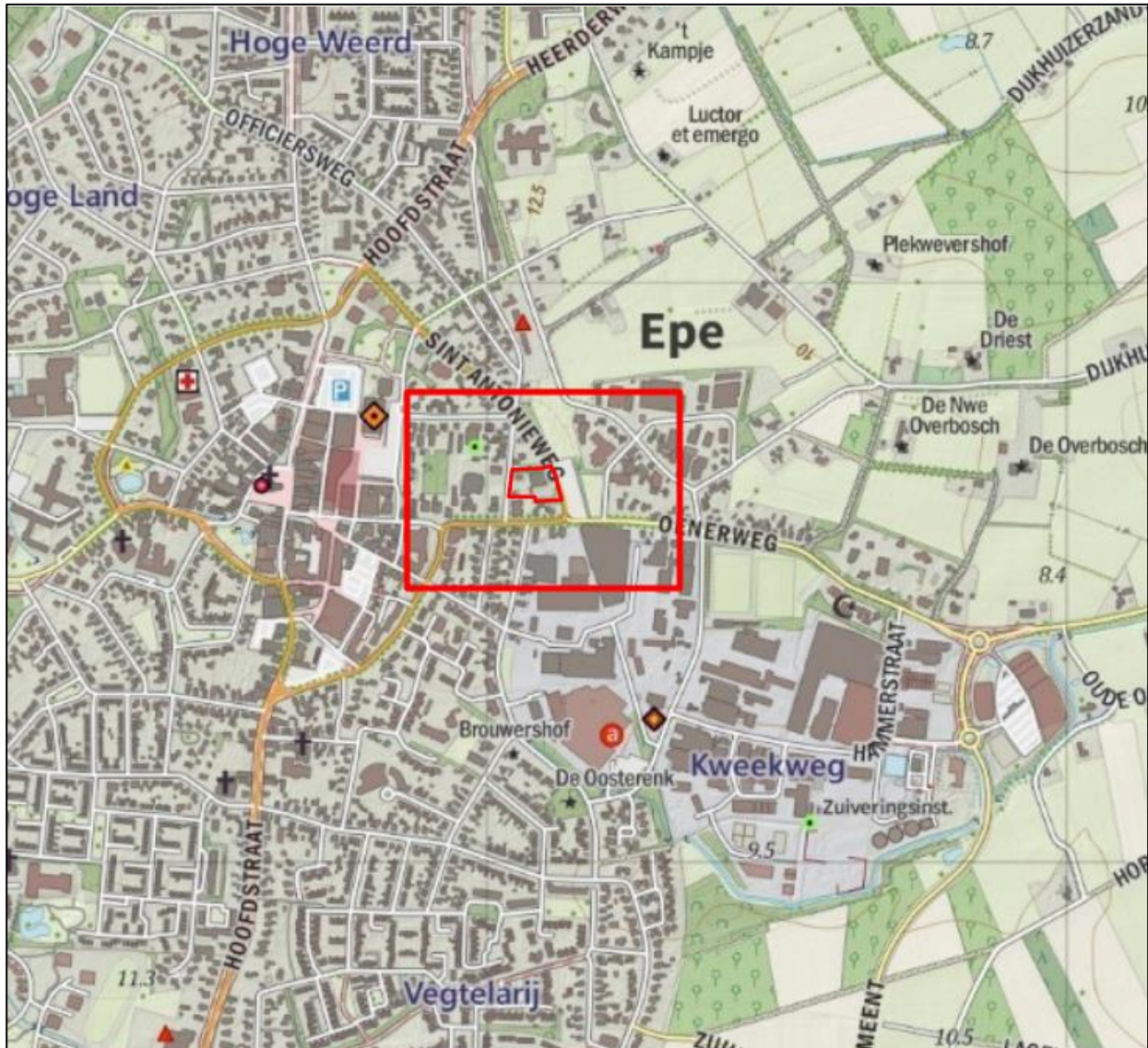

1.3 Uitgangspunten

Als uitgangspunt voor deze rapportage is de email van de heer F. Harbers van 16-03-2020 met kenmerk 'FW: EPE-WAEGHUYS-Offerte marteronderzoek t Waeghuys Epe' en met verwijzing naar de offerte van 11-03-2020.

1.4 Projectgebied

Het projectgebied 't Waeghuys bevindt zich aan de Sint Antonieweg 20 in Epe (Afb 1.4.1). Op het terrein bevindt zich een woonhuis en daarnaast twee vrijstaande bijgebouwen. Op het terrein bevinden zich tevens meerdere bomen (Afb 1.4.2).

Afb. 1.4.1. Ligging van het projectgebied (Binnenste rode kader).

Afb. 1.4.2. Luchtfoto van het projectgebied (binnen het rode kader).

1.5 Voorgenomen ontwikkeling

De eigenaar is voornemens om het hoofdgebouw te verbouwen en hier zorgappartementen te realiseren. Tevens worden op het terrein de beide bijgebouwen gesloopt en 3 nieuwe gebouwen gerealiseerd. Mogelijk worden hierbij enkele bomen gerooid. De meeste grote bomen blijven behouden. Bij de nieuwe inrichting worden hagen, heggen en andere beplanting gerealiseerd, waarbij (mede) gebruik gemaakt wordt van inheemse soorten (Bijlage 2). Hiermee wordt een natuurvriendelijke inrichting gerealiseerd. De exacte planning van de uitvoering is nog niet bekend.

2. Werkwijze

2.1 Werkwijze

Onderzoek naar kleine marterachtigen is maatwerk en verschilt per projectgebied. De provincie Gelderland kent geen vrijstellingen voor de bunzing, hermelijn en wezel. Dit betekent dat er bij ruimtelijke ontwikkeling onderzoek gedaan moet worden naar de aanwezigheid van deze soorten en de functie van het gebied voor deze soorten. Er zijn geen landelijke soortenstandaarden die eisen geven aan dit soort onderzoek. De provincies Noord-Holland, Overijssel en Noord-Brabant hebben documenten uitgebracht die als handreiking fungeren. Het uit te voeren onderzoek is gebaseerd op deze documenten. De handreikingen van Noord-Brabant en Overijssel kennen een stappenplan dat doorlopen moet worden om de geschiktheid van het gebied te bepalen, veldonderzoek uit te voeren en een conclusie uit de opgedane gegevens te kunnen trekken. Van te voren wordt onderzocht met behulp van informatiebronnen en kaartmateriaal wat de geschikte plekken zijn voor kleine marterachtigen. Tijdens het verkennend onderzoek (quickscan) is een inschatting gemaakt in hoeverre deze plekken echt geschikt zijn. Voor deze plekken wordt de inventarisatiemethode uitgedacht.

2.2 Onderzoeksmethoden

De handreiking van Noord-Brabant en Overijssel geven aan dat er vier geschikte onderzoeksmethoden zijn om de aanwezigheid van een of meer soorten kleine marterachtigen vast te stellen.

Wildcamera

Een wildcamera (cameraval) maakt beelden (foto's of video's) van langslappende diersoorten, zonder zelf heel opvallend te zijn. Zo kan de camera ook schuwe en nacht-actieve diersoorten zoals de kleine marters op beeld krijgen. Er kan eventueel lokmiddel gebruikt worden om de trefkans te vergroten. Een voordeel van de camera is dat een diersoort op beeld staat. Een nadeel is dat een camera een relatief klein gebied in kaart brengt. De handreikingen geven aan dat de wildcamera alleen voor de bunzing te gebruiken is. De struikrover® is een universele methode geschikt om alle kleine marterachtigen te detecteren.

Sporenbus

Een sporenbus is een buis met een inktmatje en een papieren afdrukdeel. Wanneer een wezel of hermelijn door de sporenbus kruipt, loopt deze over het inktmatje en komen er pootafdrukken op het papier. Er kan eventueel lokmiddel gebruikt worden om de trefkans te vergroten. Een voordeel is dat de kosten van de buizen laag zijn, een nadeel is dat het papier aangevreten kan worden. De handreiking van Noord-Brabant geeft aan dat deze voor de wezel en hermelijn te gebruiken zijn.

Marterbox

De Marterbox of Mostela is een combinatie van wildcamera en sporenbus. Er loopt een sporenbus door een houten doos. De buis is open aan de binnenkant van de doos. In de doos hangt een camera die foto of videobeelden maakt van de diersoort. Er kan eventueel lokmiddel gebruikt worden om de trefkans te vergroten. De handreikingen van Noord-Brabant en Overijssel geven aan dat deze voor de wezel, hermelijn en vrouwelijke bunzing te gebruiken zijn.

Nestkast

De nestkast is een alternatieve schuilplaats van de kleine marter. De nestkast is een houten kastje met een sporenbus naar de opening. Wanneer er een kleine marter de nestkast in gaat, loopt deze door de sporenbus en laat deze pootafdrukken achter. Er kan eventueel lokmiddel gebruikt worden om de trefkans te vergroten. De handreiking van Noord-Brabant geeft aan dat deze voor alle drie de kleine marters te gebruiken zijn. De handreiking van Overijssel geeft aan dat deze enkel voor wezel en hermelijn te gebruiken zijn.

Kansrijke gebieden

De inventarisatiemiddelen worden geplaatst op de meest kansrijke gebieden. In de actieve periode, maart tot en met augustus, dienen de middelen minimaal zes weken in het gebied te liggen. Worden de middelen buiten deze periode geplaatst, dan is de trefkans minder en dienen de middelen minimaal twaalf weken in het gebied te liggen. Kansrijke gebieden zijn gebieden waar kans het grootst is om een dier waar te nemen. Deze gebieden moeten aan een aantal eisen voldoen.

- *Foerageergebied met voldoende schuilmogelijkheden*

Kleine marterachtigen hebben een voorkeur voor kleinschalig landschap waar genoeg schuilmogelijkheden te vinden zijn. Deze schuilmogelijkheden kunnen bestaan uit ruigtes, hagen, overhoeken, kleine bosschages en bosranden.

- **Verbinding met andere gebieden**

Verbindingen van gebieden zijn van essentieel belang voor kleine marterachtigen. Het vergroot het voedselaanbod en het aantal rust- en verblijfplaatsen. Zoals hierboven beschreven houden kleine marterachtigen niet van open terrein, omdat ze dan makkelijk ten prooi vallen van bijvoorbeeld roofvogels. Verbindingen kunnen bestaan uit bosranden, takkenrillen, hagen, houtwallen, struweelvegetaties, hogere graslandvegetaties en (begroeide) greppels.

- **Rust en voortplantingsplaatsen**

Kleine marterachtigen maken gebruik van meerdere rust- en verblijfplaatsen verspreid over het territorium. dit wordt gedaan om zich te beschermen tegen predatoren en kou. Rustplaatsen zijn vaak holen van andere (prooi)dieren zoals konijnen. Andere geschikte rustplaatsen zijn houtstapels, holle bomen, mollennesten, takkenrillen, hooi- en stobalen en bebouwing zoals schuurtjes, stallen, kelders en hooizolders. Jongen worden opgevoed in een warme en beschutte ruimte.

Hoeveelheid inventarisatiemiddelen

Hoeveel inventarisatiemiddelen er gebruikt moeten worden, hangt af van de grootte, de geschiktheid van het gebied en het aantal kansrijke gebieden. De onderstaande rekentool geeft een beeld wat de minimale inzet is volgens de handreiking van provincie Noord-Brabant. Deze rekentool is aangehouden voor dit onderzoek.

Rekentool inventarisatiemiddelen	
Wildcamera (Cameraval)	Aantal hectare geschikt gebied / 4 + 1
Marterbox	Aantal hectare geschikt gebied / 2 + 1
Sporenbus	Aantal hectare geschikt gebied x 4 + 1
Nestkast	1 per hectare geschikt gebied

Gebruikt materiaal en toegepaste methode

Gezien de grote van het projectgebied en de mogelijk aan te treffen soorten is gekozen om gebruik te maken van 5 sporenbuizen met lokstof (visolie) en één wildcamera met een lokstof (pindakaas) (Afb. 2.2.1). Hier zijn de sporenbuizen zijn geplaatst op 23-03-2020 en op 12-05-2020 weggehaald. De wildcamera is geplaatst op 04-05-2020 en weggehaald op 17-06-2020. Na het plaatsen van de sporenbuizen zijn in totaal 4 veldbezoeken geweest om de sporenbuizen te controleren en daarbij het sporenplankje te vervangen/ verversen (Tabel 2.1).

Afb. 2.2.1 Projectgebied (binnen rode kader met sporenbuizen (oranje stippen) en wildcamera (gele ster)).

2.3 Locatieonderzoeken

De locatieonderzoeken naar kleine marterachtigen zijn uitgevoerd door B. van Eijk (MSc) en L.J. de Haan (MSc) van GRAS Advies. Beide zijn middels opleiding en ervaring als ecooloog bevoegd voor de verrichtte werkzaamheden.

Tabel 2.1. Overzicht locatieonderzoeken.

Datum	Controleur	Soortgroepen	Tijdstip	Weersomstandigheden
23-03-2020	B. van Eijk	Kleine marterachtigen	11:00-12:30 uur	Helder, Droog 7 C° Wind OZO 2 bft.
08-04-2020	B. van Eijk	Kleine marterachtigen	11:15-12:50 uur	Helder, Droog 19 C° Wind NNW 2 bft.
21-04-2020	B. van Eijk	Kleine marterachtigen	12:30-13:50 uur	Helder, Droog 14 C° Wind ONO 3 bft.
04-05-2020	B. van Eijk	Kleine marterachtigen	10:30-12:00 uur	Helder, Droog 11 C° Wind NNO 3 bft.
12-05-2020	B. van Eijk	Kleine marterachtigen	10:30-12:00 uur	Helder, Droog 7 C° Wind WNW 3 bft.
17-06-2020	L. de Haan	Kleine marterachtigen	10:30-12:00 uur	Helder, Droog 19 C° Wind NO 3 bft.

3. Resultaten

Sporenbuizen

Voor het sporenbuisonderzoek zijn 5 buizen gebruikt. Deze zijn gedurende de onderzoeksperiode 4 keer gecontroleerd en vervangen. In 2 sporenbuizen zijn sporen van wezel aangetroffen (Afb. 3.1.1). Er zijn geen sporen van hermelijn of bunzing aanwezig.

Afb. 3.1.1 Sporen van wezel in een van de sporenbuizen.

Wildcamera

De wildcamera heeft 773 foto's gemaakt gedurende de onderzoeksperiode tussen 04-05-2020 en 17-06-2020. Er zijn geen foto's gemaakt van kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn). Er zijn ook geen foto's gemaakt van boommarter en steenmarter. Wel zijn er veel muizen en vogels gefotografeerd waaronder merel, koolmees, houtduif, roodborst, zanglijster en ekster.

Aanwezige soorten

De aanwezigheid van de wezel in het projectgebied is aangetoond middels de vastgelegde sporen. Gelet op het ontbreken van waarnemingen van hermelijn en bunzing, is de aanwezigheid van deze soorten in het projectgebied uit te sluiten. Het gebruik van het projectgebied door kleine marterachtigen is dus beperkt tot gebruik van wezel als foerageergebied en mogelijk rust- en/of nestplaats.

Gebruik van het gebied als rust- en/of nestplaats door wezel

Er zijn geen rust- of nestplaatsen aangetroffen. Deze zijn vaak moeilijk waar te nemen, aangezien m.n. wezel een breed scala aan ruimtes kan gebruiken als nestplaats zoals stapels stenen en hout, braamstruwelen, maar ook holen van konijn, mol en muizen. Gezien het lage aantal sporen is de aanwezigheid van nestplaatsen in het projectgebied niet aannemelijk. De aanwezigheid van rust- en/of nestplaatsen is niet waarschijnlijk, maar kan niet worden uitgesloten. Gelet op de ruime aanwezigheid in de directe omgeving van het projectgebied van struwelen, bosjes en dichtbegroeide tuinen rondom het projectgebied met ruim voldoende aanbod van geschikte nest- en rustplaatsen is van essentiële nest- of rustplaatsen binnen het projectgebied geen sprake.

Gebruik van het gebied als verbindingsroute door wezel

Het gebied bevat geen structuren die duidelijke verbindingsroutes vormen voor kleine marterachtigen, zodat de aanwezigheid van deze functie niet aannemelijk is.

Gebruik van het gebied als foerageergebied door wezel

De sporen in de sporenbuizen tonen aan dat het projectgebied wordt bezocht door de wezel. Gelet op het geringe aantal aangetroffen sporen en de ruime aanwezigheid van hoogwaardig foerageergebied in de directe omgeving is van een functie als essentieel foerageergebied in het projectgebied geen sprake.

Effectenbeoordeling

Gelet op het ontbreken van essentiële nest- en/of rustplaatsen, verbindingsroutes en essentieel foerageergebied, resulteren de voorgenomen werkzaamheden niet in een negatief effect op functies van het gebied voor de wezel. Uitgaande van de natuurvriendelijke inrichting van het gebied met behoud van de meeste grote bomen en aanleg van hagen, heggen en andere beplanting is in de toekomstige situatie het gebied nog steeds geschikt als foerageergebied, rust- en/of nestplaats. Indien de werkzaamheden buiten de voor wezel gevoelige (kraam)periode (15 maart tot 1 september) worden uitgevoerd, is van doden of beschadigen van exemplaren geen sprake. Een ontheffing op de Wet natuurbescherming is voor uitvoering van de werkzaamheden niet benodigd. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht voor de uitvoerende partij.

4. Conclusies en advies

Aanwezige soorten

Het gebruik van het projectgebied door kleine marterachtigen is beperkt tot gebruik van wezel als foerageergebied en mogelijk rust- en/of nestplaats.

Aanwezige functies

De aanwezigheid van rust- en/of nestplaatsen is niet waarschijnlijk, maar kan niet worden uitgesloten. Van essentiële rust- en/of nestplaatsen is geen sprake. Het gebied bevat geen structuren die duidelijke verbindingroutes vormen voor kleine marterachtigen, zodat de aanwezigheid van deze functie niet aannemelijk is. De wezel gebruikt het projectgebied als foerageergebied, maar van een essentiële functie is geen sprake.

Effectenbeoordeling

De voorgenomen werkzaamheden resulteren niet in een negatief effect op functies van het gebied voor de wezel. In de toekomstige situatie is het gebied nog steeds geschikt als foerageergebied, rust- en/of nestplaats. Indien de werkzaamheden buiten de voor wezel gevoelige (kraam)periode (15 maart tot 1 september) worden uitgevoerd, is van doden of beschadigen van exemplaren geen sprake. Een ontheffing op de Wet natuurbescherming is voor uitvoering van de werkzaamheden niet benodigd.

Zorgplicht

De aannemer behoudt te allen tijde zijn of haar zorgplicht: "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, als mede voor hun directe leefomgeving. In praktijk betekent dit het a. voorkomen, b. beperken en c. ongedaan maken van schadelijke handelingen voor de natuur."

Advies

Geadviseerd wordt de werkzaamheden uit te voeren buiten de kraamtijd van de kleine marterachtigen (en het broedseizoen van broedvogels). Deze periode loopt van 15 maart tot 1 september.

5. Bronnen

- de Haan, L.J., Quicksan flora en fauna t' Waeghuys Epe, GRAS Advies, 2020.
- Brouwens, S, Handreiking kleine marterers in relatie tot soortbescherming, Provincie Noord-Brabant, 2017.
- Handreiking Noord-Holland.
- Veldman, J & Troost, C, Brochure soortbescherming in Overijssel, Provincie Overijssel, 2019.

- <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2020-01-01>

De Wet natuurbescherming met de onderdelen Natura 2000-gebieden, Houtopstanden en Soorten inclusief de beschermingsregimes Habitatrichtlijnsoorten, Vogelrichtlijnsoorten en Andere soorten.

Geraadpleegd op 18-11-2020

- **Kadviewer**

Kadviewer is een online kaartdienst waarmee geografische locaties opgezocht kunnen worden.

Geraadpleegd op 18-11-2020

<http://kadviewer.map5.nl>

- **Overheid**

Provinciale verordening m.b.t. de Wet natuurbescherming en vrijgestelde soorten.

Geraadpleegd op 18-11-2020

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/>

- **Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)**

In de NDFF zijn waarnemingen beschikbaar met exacte locatiegegevens.

Geraadpleegd op 18-11-2020

- <https://www.waarneming.nl>

Database van voorkomen van flora- en fauna in Nederland.

Geraadpleegd op 18-11-2020

- <https://www.telmee.nl>

Database van voorkomen van flora- en fauna in Nederland.

Geraadpleegd op 18-11-2020

- <https://www.zoogdiervereniging.nl>

Zoogdiervereniging

Geraadpleegd op 18-11-2020

6. Woordenlijst

Geldigheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: *“Onderzoeksgegevens hebben een beperkte geldigheidstermijn. Voor vogels en soorten genoemd op Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn hanteren we daarom een geldigheidstermijn van maximaal 3 jaar. Voor soorten genoemd op de bijlage bij de wet natuurbescherming is deze periode 5 jaar.”*

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in de aanleiding van het onderzoek. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Zorgplicht

“De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, als mede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”.

In de praktijk betekend dit:

1. *Voorkomen* dat er schade wordt toegebracht aan flora en fauna
2. *Beperken* dat er schade wordt toegebracht aan flora en fauna
3. *Ongedaan maken* van toegebrachte schade

Een voorbeeld van invulling geven aan de zorgplicht:

- Bij het kappen van bomen controleren op mogelijke broedgevallen buiten het broedseizoen om.

Passende gedragscode

Een gedragscode is een ontheffing voor de beschreven maatregelen in bepaalde werken. De gedragscode geeft invulling aan de zorgplicht en het zorgvuldig handelen. Er zijn diverse gedragscodes, afhankelijk van het type werk: besteding beheer en onderhoud of ruimtelijke ingrepen.

Gedragscode worden goedgekeurd door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, en hebben een geldigheidsduur van 5 jaar. Vervolgens dienen deze opnieuw goedgekeurd te worden.

***De Gedragscode dient nog te worden herschreven / aangepast t.o.v. de Wet natuurbescherming 2017.*

Bijlage 1 Luchtfoto inclusief projectgrenzen

Projectgebied met grenzen (rode lijnen).

Bijlage 2 VO nieuwe situatie

● BESCHERME BOOM

BRUIN
DE BRUIN ARCHITECTEN BV BNA

veerallee 38 | 8019 ad zwolle | telefoon 038 4541675 |
info@debruinarchitecten.nl | www.debruinarchitecten.nl

project
Herbestemming
't Waeghuys te Epe

onderwerp
Terreinindeling
ingemeten bomen

projectfase
Voorlopig Ontwerp

schaal
1:200
afmeting
A1
getekend
pd

datum
30-04-2020
wijziging A 07-05-2020
wijziging B 07-06-2020
wijziging C laatste wijziging

projectnummer

2189

tekening nummer

B1000

alle maten in het werk te controleren.

Bijlage 3 Wet natuurbescherming

De oude natuurwetgeving met 'de Natuurbeschermingswet 1998' en 'de Flora- en Faunawet' is per januari 2017 veranderd in de Wet natuurbescherming. Hieronder wordt de inhoud van de Wet natuurbescherming toegelicht.

Natura 2000

De bescherming van de ca. 164 Natura 2000-gebieden in Nederland blijft behouden in de Wet natuurbescherming. In Natura 2000-gebieden zijn de Europese richtlijnen van kracht. De Europese Unie (EU) heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote waarde is. Om deze natuur te behouden, heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Natura 2000 is de overkoepelende naam voor gebieden die worden beschermd vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Nederland telt ruim 160 Natura 2000-gebieden, welke onderdeel uitmaken van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie.

Aanwijzingsprocedure

Natura 2000-gebieden worden formeel aangewezen. Per gebied is er een aanwijzingsdocument gemaakt door het ministerie met daarin:

- Instandhoudingsdoelen; welke doelsoorten en habitats gaat het, en wat is de doelstelling ten aanzien van die soorten en/of habitats;
- Begrenzing; welk areaal is beschermd.

Beheerplannen

Voor ieder gebied moet binnen drie jaar een beheerplan worden vastgesteld. In het beheerplan staat welke natuurwaarden er zijn of deze moeten worden beschermd en/of ontwikkeld. Er staat ook in hoe het gerealiseerd moet worden. Verder wordt er in aangegeven welke externe factoren de instandhoudingsdoelen mogelijk negatief kunnen beïnvloeden. Deze beheerplannen worden vastgesteld door het Rijk of door de Provincie.

Vergunning

Voor de uitvoering van werkzaamheden welke mogelijk schade toebrengen aan een door Natuurbeschermingswet beschermd gebied, geldt dat deze acties in principe verboden zijn. Indien een groter maatschappelijk belang aanwezig is, dient er een vergunningsprocedure te worden doorlopen. Hierbij geldt de volgende regel: *'activiteiten mogen in principe alleen worden uitgevoerd wanneer er geen significante schade aan beschermde natuurwaarde ontstaat'*.

Beschermde Natuurmonumenten

Voorheen waren naast Natura 2000-gebieden ook Beschermde Natuurmonumenten beschermd conform de gebiedsbescherming. De bescherming van Beschermde Natuurmonumenten is vervallen. Provincies kunnen wel besluiten om deze gebieden alsnog te beschermen via het provinciale beleid. De provincie voegt de gebieden toe aan het Natuurnetwerk Nederland of wijst ze aan als bijzonder provinciaal natuurgebied of -landschap.

Natuurnetwerk Nederland

Aanvullend op de natuurwetgeving is er natuurbesluit. Natuurbesluit is een zachter kader dan de natuurwetgeving, maar is eveneens van belang voor ruimtelijke plannen. Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden (voorheen Ecologische Hoofdstructuur). Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Via de Nota Ruimte is het toetsingskader voor het Natuurnetwerk Nederland geregeld.

In Natuurnetwerk Nederland liggen de volgende natuurgebieden:

- Bestaande natuurgebieden (waaronder de 20 Nationale Parken)
- Gebieden waar nieuwe natuur wordt aangelegd
- Landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer
- Ca. 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, het Nederlandse deel van de Noordzee en de Waddenzee
- Alle Natura 2000-gebieden

Houtopstanden

De Wet natuurbescherming spreekt over een houtopstand indien sprake is van een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die:

- a. een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of
- b. bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen

De Wet natuurbescherming heeft geen betrekking op:

- a. houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- b. houtopstanden op erven of in tuinen;
- c. fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- d. naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- e. kweekgoed;
- f. uit populieren of wilgen bestaande:
 - 1°. wegbepantingen;
 - 2°. bepantingen langs waterwegen, en
 - 3°. eenrijige bepantingen langs landbouwgronden;
- g. het dunnen van een houtopstand;
- h. uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande bepantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - 1°. ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - 2°. bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per bepantingseenheid, zijnde een aaneengesloten bepanting die niet wordt doorsneden door onbepante stroken breder dan twee meter, en
 - 3°. zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten (Artikel 4.2).

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming benoemt niet welke concrete activiteiten wel of niet zijn toegestaan. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Er is een stappenplan opgesteld door Ministerie van Economische Zaken (Bijlage 4). Met dit stappenplan kan worden bepaald of een ontheffing nodig is of dat er gebruik kan worden gemaakt van een vrijstelling.

Bevoegdheid

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen ligt bij de provincies. Enkel bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk het bevoegd gezag.

Beschermingsregime

De Wet Natuurbescherming kent de onderstaande beschermingsregimes. Elk van deze beschermingsregime kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor een vrijstelling of ontheffing van de verboden.

- Soorten van de Vogelrichtlijn
- Soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn
- Andere soorten (bescherming vanuit nationaal oogpunt)

Om te mogen afwijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan de volgende criteria zijn voldaan.

- Er mag worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is
- Tegenover de afwijking van het verbod moet een in de wet genoemd belang staan (bijv. volksgezondheid of openbare veiligheid)
- De ingreep mag geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van een soort

De verbodsbepalingen voor Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten zijn gericht op bescherming van de individuen van de soorten. De verbodsbepalingen mogen enkel overtreden worden met een ontheffing (het 'nee, tenzij-principe'). Bij het besluit of een afwijking van het verbod kan worden toegestaan, wordt niet gekeken naar de gevolgen van deze afwijking voor het individuele plant of dier, maar naar de gevolgen voor de instandhouding van de betrokken soort.

Zorgplicht

Iedereen dient voldoende rekening te houden met in het wild levende dieren en planten en de directe leefomgeving. "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd".

Vrijstelling regelgeving

In veel gevallen is er geen ontheffing nodig, maar kan er gebruik worden gemaakt van een vrijstelling. Een vrijstelling is een uitzondering op een wettelijk verbod. Er zijn diverse vrijstellingen van de verboden voor beschermde soorten mogelijk. Bekende voorbeelden van vrijstellingen zijn onder meer het toepassen van de gedragscode of wanneer de werkzaamheden plaatsvinden in het kader van een Programmatische Aanpak of een Provinciale verordening.

Verbodsbepalingen

De verbodsbepalingen betreffende **beschermde soorten Vogelrichtlijn, artikel 3.1**

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

De verbodsbepalingen betreffende **beschermde soorten Habitatrichtlijn, artikel 3.2**

- Lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

De verbodsbepalingen **betreffende andere soorten, artikel 3.3**

- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - onderdeel a. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Gedragscodes

In de Wet natuurbescherming is de mogelijkheid opgenomen om een vrijstelling te verkrijgen indien wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode (art 3.31). In de mogelijkheid die de wet biedt, wordt ook aangegeven dat er met betrekking tot de Europees beschermde soorten een gedragscode kan worden goedgekeurd voor ruimtelijke ontwikkelingen (naast beheer en onderhoud, waarvoor in de Flora- en Faunawet reeds een vrijstelling gold als werd gewerkt conform een goedgekeurde gedragscode). Hoewel de mogelijkheid wel wordt geboden, zijn er bij het opstellen van het stappenplan nog géén gedragscodes goedgekeurd voor de nieuwe beschermde soorten of voor de Europees beschermde soorten voor ruimtelijke ontwikkelingen. Hier dient rekening mee te worden gehouden bij de bepaling of een gedragscode van toepassing is voor de type ingreep en de voorkomende beschermde soorten.

Bijlage 4 Stappenplan Ministerie van Economische Zaken

